

Voorstel

Cluster	: Sociaal Domein	Nummer	:
Portefeuillehouder	: Piet IJnsen	Datum vergadering	: 24 juni 2024
Onderwerp	: Wijziging Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022		

Voorgesteld besluit

1. Kennis te nemen van de voorgenomen wijziging van de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022.
2. Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders om het “Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022” vast te stellen.

Beoogd effect

De Friese gemeenten vinden het van belang om samen te werken in het sociale domein en hebben op bepaalde onderwerpen zelfs een wettelijke plicht om samen te werken. Afspraken zijn vastgelegd in de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022.

Naar aanleiding van de wijziging van de Wet gemeenteschappelijke regelingen (Wgr) is het nodig een aantal aanpassingen door te voeren in de Centrumregeling. Ook wordt van de gelegenheid gebruik gemaakt om een inhoudelijke aanpassing te doen.

Inleiding

Besluit gemeenteraad op 26 februari 2024

Op 26 februari 2024 heeft de gemeenteraad kennisgenomen van de voorgenomen wijziging van de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022. In het raadsvoorstel ([link](#) naar het raadsvoorstel in iBabs) zijn de wijzigingen toegelicht. Hiertoe heeft de gemeenteraad besloten om a) geen zienswijze in te dienen en b) toestemming te verlenen aan het college van B&W om het “Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022” vast te stellen.

Wijzigingsbesluit wordt opnieuw aangeboden

Inmiddels is de zienswijzenprocedure doorlopen. Vier gemeenten hebben een zienswijze ingediend. Op basis van de ingediende zienswijzen is het wijzigingsbesluit op twee onderdelen aangepast. Om die reden wordt de gemeenteraad opnieuw in kennis gesteld van de voorgenomen wijziging en gevraagd om toestemming te verlenen aan het college van B&W om het (aangepaste) “Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022” vast te stellen.

Toelichting zienswijzen en reactie

De vier ingediende zienswijzen zijn te vinden in de bijlagen bij dit raadsvoorstel. Onderstaand volgt per zienswijze een toelichting en of/hoe deze is verwerkt in het wijzigingsbesluit.

1. Zienswijze van de gemeenten Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel (eensluitende zienswijze)

De zienswijze luidt kortgezegd dat er in het voorgestelde artikel 23 lid 4 ten onrechte wordt gesproken van een openbaar lichaam, terwijl de centrumgemeenteregeling geen openbaar lichaam kent. Dit is een terechte constatering en betreft een fout die in het herziene wijzigingsbesluit is gecorrigeerd.

2. Zienswijze van de gemeente De Fryske Marren

De zienswijze vraagt om de invoeging van een zogenaamde ‘kan-bepaling’ op basis waarvan een adviescommissie in de zin van artikel 24 en artikel 24A van de Wgr in het leven kan worden geroepen. Deze zienswijze is niet overgenomen in het herziene wijzigingsbesluit. De wet voorziet zelf in deze ‘kan-bepaling’, waarmee de bevoegdheid om over te gaan tot het instellen van een adviescommissie aanwezig is. Daarbij geldt ook dat het opnemen van deze ‘kan-bepaling’ onvoldoende is om deze adviescommissie op elk gewenst moment in het leven te roepen zonder de centrumregeling te wijzigen. De centrumregeling dient namelijk dan ook de reikwijdte en samenstelling van deze adviescommissie te regelen.

Daarnaast zijn er enkele staatsrechtelijke bezwaren over de instelling van deze adviescommissie, aangezien deze centrumregeling volledig het bevoegdhedenpakket van het college beslaat. De centrumregeling regelt de overheveling van mandaten aan de centrumgemeente voor het aangaan en bewaken van zorgovereenkomsten of het verstrekken en beheren van subsidies voor zorgvoorzieningen. De centrumregeling regelt verder geen zaken die binnen de reikwijdte van raadsbevoegdheden vallen, omdat deze door de centrumregeling niet worden geraakt. Gemeenteraden behouden het recht om kaders te stellen en het budgetrecht uit te oefenen. In de P&C-cyclus voor SDF is ook voorzien in tijdige informatievoorziening ten behoeve van de interne P&C-cyclus voor alle gastgemeenten. Onduidelijk is daarom ook welke inhoudelijke opdracht deze adviescommissie vanuit de centrumregeling zou moeten meekrijgen.

3. *Zienswijze van de gemeente Terschelling*

De zienswijze van de gemeenteraad van Terschelling gaat in op vier onderwerpen, waarbij elk onderwerp hierna van een korte reactie wordt voorzien:

a. Participatie van de raden

Voor de inhoudelijke betrokkenheid van de gemeenteraden verwijzen we ook naar de reactie op de zienswijze van de gemeente De Fryske Marren, die kort gezegd luidt dat raadsbevoegdheden niet betrokken worden in de samenwerking en raden volledig hun kaderstellende rol kunnen nemen, net als het budgetrecht en de controlerende rol. Op basis van de zeer begrijpelijk wens dat de raden ook bij de evaluatie worden betrokken, is in het wijzigingsbesluit opgenomen dat ook de gemeenteraden worden aangemerkt als direct betrokkene in artikel 26 lid 1 en zodoende bij de evaluatie worden betrokken.

b. Inspraakmogelijkheden van de burgers

Omdat SDF zich vrijwel enkel met uitvoering van bestaande kaders bezighoudt, en niet zelfstandig beleid vaststelt, is er nauwelijks aanleiding voor inspraak voor inwoners. Formele inspraak ziet met name toe op de kaderstelling die de raad doet. Die kaderstellende bevoegdheid is een lokale aangelegenheid, waarbij inspraak vooral lokaal georganiseerd zal moeten worden. Vanuit de centrumgemeente wordt deze niet georganiseerd. De centrumregeling vraagt daarom in ieder geval geen aanpassing.

Dat neemt niet weg dat in sommige gevallen – gefaciliteerd door SDF – gezamenlijk beleid wordt ontwikkeld voor alle Friese gemeenten. In die situatie is het inderdaad verstandig tijdig inspraak en participatie te organiseren. Daarvoor is het Huishoudelijk Reglement inderdaad de juiste plek om er procesmatige afspraken over te maken. In de eerstvolgende gelegenheid dat het Reglement aangepast moet worden, zullen daarover afspraken moeten worden gemaakt.

c. Verwijdering onjuiste aanduiding “openbaar lichaam”

Voor een reactie verwijzen we naar de reactie bij de zienswijze van de gemeente Achtkarspelen en Tytsjerksteradiel.

d. Uittredingskosten kunnen niet meer dan de overhead van de organisatie betreffen

De kosten zoals bedoeld in de uittredingsbepalingen, betreffen de organisatiekosten voor SDF. Deze organisatiekosten voor SDF zijn in feite geheel overhead. Binnen SDF worden er in beginsel geen inhoudelijke (uitvoerings)kosten gemaakt. Deze kosten worden allen vanuit de eigen lokale begroting gemaakt.

Een uitzondering hierop zijn de kosten die de centrumgemeente maakt voor de aan de centrumgemeente toebedeelde Rijksmiddelen voor Maatschappelijke Opvang en Vrouwenopvang (MOVO) en Beschermd Wonen (BW) (NB: aan verandering onderhevig); Leeuwarden ontvangt voor de gehele provincie de middelen van het Rijk en keert dat rechtstreeks uit aan diverse organisaties die deze voorzieningen in stand houden. De wijze waarop deze kosten verrekend moeten worden bij een – hypothetische – uittreding, zijn een vraagstuk die nadere onderhandelingen en afspraken vergen, aangezien een uittredende gemeente in het uiterste geval geconfronteerd kan worden met het verstrekken van bijdragen voor die voorzieningen, zonder dat het daarvoor de Rijksmiddelen ontvangt (immers, de centrumgemeente ontvangt deze rechtstreeks).

Overigens is de verwachting dat nimmer van uittreding sprake zal zijn, omdat het Rijk gemeenten nog steeds vraagt om samenwerking op deze onderdelen. Uittreding uit het SDF-verband betreft dus een hypothetisch geval.

Conclusie

De gemeenteraad heeft op 24 februari 2024 kennis genomen van het "Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022". Op basis van de ingediende zienswijzen zijn er in dit document nog een tweetal wijzigingen aangebracht, te weten:

- Van het begrip "openbaar lichaam" wordt niet langer gesproken (artikel 23 lid 4);
- De raden worden expliciet betrokken in de evaluatie (artikel 26 lid 1).

De voorliggende versie van het wijzigingsbesluit wordt in iedere Friese gemeente aangeboden aan de gemeenteraad, om toestemming te verlenen aan het college, en vervolgens aan het college van B&W om het wijzigingsbesluit vast te stellen.

Achtergrondinformatie

Met ingang van 1 juli 2022 treedt een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking. De gewijzigde Wgr dwingt tot wijziging van alle gemeenschappelijke regelingen. De wetswijziging strekt ertoe de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen te versterken. Gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen krijgen meer mogelijkheden hun hun kaderstellende en controlerende rol binnen de samenwerkingsverbanden waaraan zij deelnemen, te verstevigen.

Met de wetswijziging wordt een aantal aanpassingen en aanvullingen geïntroduceerd op de al bestaande wettelijke bevoegdheden en instrumenten. Een aantal van deze wijzigingen treedt op 1 juli 2022 direct in werking, een ander deel moet binnen twee jaar geïmplementeerd zijn in alle gemeenschappelijke regelingen. De gewijzigde Wgr dwingt tot wijziging van alle gemeenschappelijke regelingen.

Hoewel de wetswijzigingen voor centrumregelingen geen grote impact hebben, zijn er wel enkele zaken waar de wet van verlangt dat deze ook voor centrumregelingen gelden. De Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân valt onder werking van de Wgr is daarom een regeling waar eisen uit deze wet ook voor komen te gelden.

Argumenten

1.1 De wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen heeft ook gevolgen voor centrumregelingen. De Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân valt onder werking van de Wgr is daarom een regeling waar eisen uit deze wet ook voor komen te gelden.

De wijziging betreft slechts enkele onderdelen van de huidige Centrumregeling. Deze zijn opgenomen in het 'Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022'. Naast de verplichte wijzigingen wordt ook een wijziging voorgesteld om de Centrumregeling af te stemmen op de praktische uitvoering ervan.

1.2 Vier gemeenten hebben een zienswijze ingediend. Naar aanleiding van deze zienswijzen is het wijzigingsbesluit aangepast.

Om die reden wordt de gemeenteraad opnieuw in kennis gesteld van de voorgenomen wijziging en gevraagd om toestemming te verlenen aan het college van B&W om het (aangepaste) "Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022" vast te stellen.

2.1 Een voorgenomen wijziging van een gemeenschappelijke regeling moet aan de gemeenteraad worden toegezonden om de raad in de gelegenheid te stellen om een zienswijze in te dienen.

Dit is geregeld in artikel 1 van de Wet gemeenschappelijke regelingen. Het college van B&W kan de regeling niet eerder wijzigen dan dat de raad toestemming heeft gegeven.

Kosten en dekking

Met dit besluit zijn geen extra financiële middelen gemoed.

Risico's of kanttekeningen

Het niet nemen van dit besluit, heeft tot gevolg dat in strijd met de Wet gemeenschappelijke regelingen gewerkt wordt.

Planning en uitvoering

- Nadat de gemeenteraad toestemming heeft verleend aan het college van B&W zal het “Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022” ter vaststelling worden aangeboden aan het college van B&W.
- Na de vaststelling door het college van B&W wordt de gemeente Leeuwarden hiervan op de hoogte gesteld. De gemeente Leeuwarden is verantwoordelijk voor de juiste publicatie van het wijzigingsbesluit.

Het college van burgemeester en wethouders,

Leo Pieter Stoel
burgemeester

Iwan Valk
secretaris-directeur

Besluit

Cluster : Sociaal Domein **Nummer** :
Portefeuillehouder : Piet IJnsen **Datum vergadering** : 24 juni 2024
Onderwerp : Wijziging Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022

De raad van de gemeente Ameland,

Overwegende

- De wijziging van de Wet gemeenschappelijke regeling (Wgr);
- Dat de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân onder de werking van de Wgr valt en de eisen uit deze wet ook voor deze regeling gelden;
- Dat door het beperkt aantal wijzigingen het nemen van een wijzigingsbesluit volstaat;
- Er door vier gemeenten een zienswijze is ingediend en hierdoor nog twee wijzigingen zijn aangebracht in het wijzigingsbesluit;

besluit:

- Kennis te nemen van de voorgenomen wijziging van de Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022.
- Toestemming te verlenen aan het college van burgemeester en wethouders om het “Wijzigingsbesluit Centrumregeling samenwerking Sociaal Domein Fryslân 2022” vast te stellen.

Ballum, 24 juni 2024

Leo Pieter Stoel
voorzitter

Jacqueline Metz
griffier